

„Múzeumok felsőfokon.”

Az egyetemek és múzeumok közötti együttműködés alternatívái, jó gyakorlatai

Takács Anett¹

Abstract **‘Museums on High Level’. Alternatives and Good Practice of the Cooperation between Universities and Museums.** The cooperation between museums and higher education has a long history. The strengthening of this relationship, its establishment and the 16+ age group (including higher education students as well) were targeted indeed at the National Museum Pedagogy Opening Ceremony of Year 2013.

The study deals with the short survey of the present frameworks of the cooperation between universities and museums, the presentation of good practice and the description of the relationship between Kaposvár University and the sphere of museums. To sum up the examples given generally, we can talk about permanent practical connections between certain universities, or some academic specializations of some universities and museums (for example in the case of museologist, museum teacher and art trainings).

There are good initiatives but the usage of museums built in university trainings is not widespread. Permanent cooperations between museums and universities are created rather through special collaborations.

The relationship of Kaposvár University and the museums can be measured in the most simple way by the means of the Gallery of the Faculty of Arts (K. B. Gallery), the museum pedagogy courses of the Faculty of Pedagogy from the point of view of the training of the professional staff working in museums and by the means of the particular cooperations with museums.

Kaposvár University is closely connected to Rippl-Rónai City Museum with County Range and the Open-Air Ethnographic Museum of Szenna. The most important characteristic features of their cooperation are: some teachers use the exhibitions of the museums for demonstration, educational popular science lecture/seminar; some museum experts teach some courses at the university; it is a practice place in the case of certain majors; or the museum is a partner in a project (TIOP 1.2.2 The school-friendly development of museums and the strengthening of the infrastructure of their teaching and educational roles).

Where/How can this connection be strengthened? Where can the museum be a partner in higher education? Almost anywhere. Some ideas: during programmes (venue of a conference, programme), institutional initiatives (for example: inserted into the work of special colleges), in teacher training as a methodological practice place.

¹ Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar
Email: takacs.anett@ke.hu

Keywords higher education • museum • Kaposvár University
museum pedagogy • Rippl-Rónai City Museum
with County Range

1. Bevezetés

A múzeumok történetét, az egyes kollekciók kialakítását hosszú időn keresztül a presztízs, a kincsfelhalmozás és a tudományosság határozta meg. Nagy utat járt be a múzeumtörténet, míg a mai múzeumokat meghatározó szakmai funkciók, összetett feladatkörök kialakultak.²

A tradicionális feladatok, mint a gyűjtés, gyűjteményi dokumentáció, kutatás, kiállítás mellett napjainkban egyre hangsúlyosabb szerepet kap az oktató-nevelő funkció, mely egyúttal feltételezi az oktatási intézmények és múzeumok közötti együttműködés szorosabbá válását.

A múzeumlátogatások, múzeumi foglalkozások bekapcsolása az iskola életébe Magyarországon nem új keletű, az aktuális jó gyakorlat ugyanakkor a közoktatási intézmények és múzeumok közötti folyamatos és tervszerű kooperációra irányul.³ E törekvés legfontosabb mérföldkövei: a Múzeumok Mindenkinek Program (2003), a 2006-ban létrehozott Múzeumi Oktatási és Képzési Központ, valamint a 2007-ben elindított új operatív programok (TÁMOP, TIOP), melyek a múzeumok oktatási szerepének erősítését, az „iskolabarát múzeum” megvalósítását célozták. (Vásárhelyi, 2009:82) Következő fontos feladat, a korábbi törekvések erősítése mellett, a múzeumok és a felsőoktatás közötti együttműködés erősítése, rendszeresítése, melynek előzményei szintén jelentős múltra nyúlnak vissza. Anglia egyetemének (Oxford, Cambridge) gyűjteményei, de a nagy múlttal rendelkező magyarországi kollégiumok (például debreceni, nagyenyedi, sárospataki) is tanító jelleggel jöttek létre, természet- és történelemtudományi szertárai a későbbiekben nagyhírű iskolamúzeumok gyűjteményeinek alapját képezték, melyek egy része ma is egyetemi múzeumként funkcionál.⁴

2. Az egyetemek és múzeumok közötti együttműködés jelenlegi keretei jó gyakorlatok tükrében

A múzeumok egy sajátos csoportját képviselik az egyetemi múzeumok, melyek az együttműködés legszorosabb alternatíváit teremtik meg a felsőoktatás és a múzeumok között.

Európában és világviszonylatban is jelentős egyetemi múzeumok a camebridge-i és az oxfordi egyetemek intézményei. Camebridge például nyolc múzeummal és egy botanikus kerttel büszkélkedhet. A Fitzwilliam⁵ Museum óriási régészeti és művészeti kol-

² Takács, Anett 2009. *Animáció – múzeumpedagógiai ismertek*. (oktatási segédlet) Kaposvár: Együd Árpád Művelődési Központ és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény 16.o.

³ Takács, Anett 2013 (A). A művészeti nevelés jó gyakorlatai hazai múzeumokban. *Múzeumpedagógia a pedagógusok nélkülözhetetlen eszköztára*. in *Gyermeknevelés*. 1. (2) 48-56.o. 48-49.o. 24. o.

⁴ Káldi, Mária 2009. A magyar múzeumi közművelődés és múzeumpedagógia történetéről röviden. in Vásárhelyi Tamás- Kárpáti Andrea (szerk): *A múzeumi tanulás kézikönyve*. Budapest: MTTM, ELTE TTK Multimédiapedagógiai és Információtechnológiai Központ 24-28.o.

⁵ www.fitzmuseum.cam.ac.uk (2015. 01. 27.)

lekióival, a Museum of Archaeology & Anthropology,⁶ illetve a Museum of Classical Archaeology,⁷ régészeti anyagával, a Kettle's Yard,⁸ kortárs művészeti gyűjteményével, a Museum of Zoology,⁹ gazdag faunavilágával, kivételes történelmi jelentőségű példányaival (például a kihalt Dodo, tasmán farkas), a Whipple Museum of the History of Science¹⁰ műszerekből, modellekből álló nemzetközi szinten jelentős gyűjteményével, a Sedgwick Museum of Earth Sciences,¹¹ földtörténeti anyagával (ásványok, kőzetek fosszíliai), a Polar Museum¹² pedig sarkkutatói kollekciónak (festmények, fényképek, ruházati felszerelések, térképek...) támogatja az egyetemi oktatást, a tudományos- és kutatómunkát.

Hazánkban a Szent István Egyetem Mezőgazdasági Eszköz- és Gépfejlődéstörténeti Szakmúzeuma például restaurált mezőgazdasági eszközeivel és működőképes technikátörténeti kuriózumaival feldolgozza a mezőgazdasági termelés fejlődésének teljes technikátörténetét.¹³ A Debreceni Egyetem Agrár Múzeuma bekapcsolja a múzeumban felhalmozott tudást a felsőoktatásba.¹⁴ A Zeneakadémia Liszt Ferenc Emlékmúzeuma, a hozzá kapcsolt Liszt Ferenc Kutatóközponttal gondozza, gyarapítja, feldolgozza és publikálja saját Liszt-gyűjteményét, segíti az egyetemi oktatást és a hazai Liszt-kutatást, a Lisztre és korára vonatkozó dokumentáció összegyűjtésével, Liszt adatbázis létrehozásával, információs szolgálattal, továbbá részt vesz a nemzetközi Liszt-kutatás különféle projektjeiben, nemzetközi konferenciákon, együttműködik más Liszt-kutatóhelyekkel, kiadókkal, társaságokkal. A kutatóközpont munkatársai támogatják az egyetemi oktatást speciális Liszt-kurzusokkal, a Liszt-vonatkozású diplomamunkák és disszertációk tanácsadásával.¹⁵ Az Eötvös Lóránd Tudományegyetem természettudományi múzeum jellegű egységei, a Fűvészkert (Botanikus Kert), a Tatai Természetvédelmi Terület és Szabadtéri Geológiai Múzeum (Geológus Kert), a Természetrajzi Múzeum aktív szerepet játszanak a biológiai, környezettani, földtudományi tematikájú tárgyak oktatásában, kiállításaikban a hallgatók önképzéssel fejleszthetik szakirányú ismereteiket.¹⁶

A felsőoktatás és a múzeum kapcsolata a múzeumokban dolgozó szakemberek (muzeológusok, közművelődési szakemberek, múzeumpedagógusok) képzése szempontjából is megragadható. Külföldön (például az Egyesült Államokban, Nagy-Britanniában) rengeteg főiskola és egyetem kínál múzeumi tanulmányokkal kapcsolatos képzéseket,¹⁷ kurzusokat, s hazánkban is jellemző törekvés. A képzések jellemzően mesterképzések (például: Történeti muzeológia [ELTE BTK],¹⁸ Kulturális örökség ta-

⁶ www.maa.cam.ac.uk/maa (2015. 01. 27.)

⁷ www.classics.cam.ac.uk (2015. 01. 27.)

⁸ www.kettlesyard.co.uk (2015. 01. 27.)

⁹ www.museum.zoo.cam.ac.uk (2015. 01. 27.)

¹⁰ www.hps.cam.ac.uk (2015. 01. 27.)

¹¹ www.sedgwickmuseum.org/ (2015. 01. 27.)

¹² www.spri.cam.ac.uk/about/ (2015. 01. 27.)

¹³ www.szie.hu (2015. 01. 18.)

¹⁴ www.unideb.hu (2015. 01. 18.)

¹⁵ www.lfze.hu (2015. 01. 18.)

¹⁶ Tóth, Erzsébet – Weiszburg, Tamás 2009. A múzeumok szerepe a felsőoktatásban. in Vásárhelyi Tamás- Kárpáti Andrea (szerk): *A múzeumi tanulás kézikönyve*. Budapest: MTTM, ELTE TTK Multimédiaipédagógiai és Információtechnológiai Központ 86-89. o. 86.o.

¹⁷ Koltai, Zsuzsa 2011. *A múzeumi kultúrák közvetítés változó világa*. Iskolakultúra könyvek 41., Veszprém: Gondolat. 86-90. o.

¹⁸ www.felvi.hu (2015. 01. 25.)

tanulmányok [SZTE, PTE, CEU, Esterházy Károly Főiskola],¹⁹ Kortárs művészetelméleti és kurátori ismertek [MKE],²⁰ Restaurátor [MKE],²¹ egy-egy alapszak szakirányai (például: muzeológia szakirány [ELTE BTK],²² muzeológia speciális képzés [Miskolci Egyetem], múzeumpedagógia [KE PK])²³, szakirányú továbbképzési szakok (például: Múzeumi mediáció és menedzsment [Kodolányi János Főiskola],²⁴ Múzeumpedagógia szaktanácsadó [ELTE PPK],²⁵ Múzeumpedagógia tanítására felkészített pedagógus [NYME],²⁶ Múzeumpedagógia szakterületen pedagógus-szakvizsgára felkészítő [Debreceni Református Hittudományi Egyetem].²⁷

A múzeumok többsége mindenekeelőtt a kiállításaiakon, azokhoz kapcsolódó programjaikon keresztül járul hozzá az egyetemi hallgatók²⁸ ismereteinek bővítéséhez, önképzéséhez. Mindez megvalósulhat egyéni múzeumlátogatás keretében, illetve egy-egy oktató (nem általánosan jellemző) által szervezett látogatás alkalmával (egy-egy szeminárium/előadás kapcsán szemléltetés céljából). A tudományos diákköri kutatásban, a mester- és PhD képzésben hangsúlyosabbá válhat a múzeumi kutatókkal, kutatásokkal, gyűjteményekkel, laboratóriumokkal való kapcsolat.²⁹

Erősíthetik az együttműködést, akár együttműködési megállapodásba foglalva, a közös pályázatok, a pályázati partnerség (például TIOP 1.2.2, TÁMOP 3.3.8. pályázatok kapcsán),³⁰ a közös kiállítások, programok rendezése, a közös szakmai rendezvények (pl. Moholy-Nagy Művészeti Egyetem és az Iparművészeti Múzeum kapcsolata³¹), a múzeumi szakemberek részvétele az egyetemi oktatásban, egy-egy képzésben oktatóként, illetve szakdolgozat, PhD dolgozat témavezetőjeként. Bizonyos szakok esetében a múzeum megjelenhet, mint gyakorlati helyszín (például: Új- és legújabb kori történeti muzeológia, Művészettörténet, Építészmérnök, Andragógia...)³²

A múzeumok fontos forrásai lehetnek az egyetemi alapú kutatásnak, a tudományos

¹⁹ www.felvi.hu (2015. 01. 25.)

²⁰ www.felvi.hu (2015. 01. 25.)

²¹ www.mke.hu (2015. 01. 25.)

²² www.felvi.hu (2015. 01. 25.)

²³ www.uni-miskolc.hu (2015. 01. 25.)

²⁴ www.felvi.hu (2015. 01. 25.)

²⁵ www.felvi.hu (2015. 01. 25.)

²⁶ www.felvi.hu (2015. 01. 25.)

²⁷ www.felvi.hu (2015. 01. 25.)

²⁸ Fontos megjegyezni, hogy míg az óvodás és általános iskolás korosztályt megszólító múzeumi kezdeményezések az utóbbi évtizedekben jelentősen megnövekedtek, a 16+ korosztály, beleértve az egyetemi hallgatókat is, igazán hazánkban a 2013-as Országos Múzeumpedagógiai Évnnyitón került célkeresztbe. www.mokk.skanzen.hu (2015. 01. 18.)

²⁹ Tóth-Weiszburg. 86-87.o.

³⁰ Takács, Anett 2012. Múzeumpedagógia a Kaposvári Egyetemen. in Takács, Anett - Walter Imola (szerk.): *Múzeum és pedagógia < Múzeumpedagógia. Múzeumok nagyító alatt*. Tanulmányok a Kaposvári Egyetem múzeumpedagógiai konferenciájának előadásaiból. Kaposvár: KE PK, 7-12. o. 11. o.

³¹ A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem letéteményese a teljes körű egyetemi szintű, tradicionális iparművészet-oktatás mellett az egyetemi szintű designer, építész és vizuális kommunikáció tervező képzésnek. Az egyetem az iparművészetek szellemi műhelye is, melyet könyvtára, galériája, kiadványai révén valósít meg. A MOME legkorábbi jogelődje az Országos Magyar Királyi Iparművészeti Tanoda, melynek alapítási ideje 1880, és amely az Iparművészeti Múzeummal közösen kapott új épületet 1896-ban. Bár a MOME mára nagyrészt kiköltözött az Üllői úti épületből, a két intézmény között a kapcsolat továbbra is szoros: ez kiállítások és programok rendezésében, közös szakmai rendezvényekben, valamint az oktatásban való együttműködésben is. megnyilvánul. www.imm.hu (2015.01. 18.)

³² Takács, Anett 2013 (B). *Múzeum és egyetem. Múzeumok felsőfokon*. (előadás) Elhangzott: 11. Országos Múzeumpedagógiai Évnnyitó (2013) - 16+ Célkeresztben a múzeumok. Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest, 2013. szeptember 30.

eszközészletnek (arzenálnak)³³, műszeres háttérük (ha van) is használható például az MSc illetve PhD dolgozatok megírása során. Jó gyakorlat erre az európai természetrajzi múzeumok gyűjteményi és műszeres analitikai háttérének kihasználására létrehozott SYS-Resource projekt és annak folytatása a SYNTHESYS projekt, melybe mester- és PhD képzésben részt vevő hallgatók is bekapcsolódhattak.

A SYS-Resource projektet a londoni Natural History Museum indította el 2002-ben, melynek keretében, pályázati úton, könyvtárhoz, rendszertani gyűjteményeihez és műszeres analitikai háttéréhez biztosított ideiglenes hozzáférést (max. 60 nap) európai kutatók, egyetemi hallgatók számára. A 2002 és 2004 között működő projekt folytatása a 2004 és 2009 között lebonyolított SYNTHESIS projekt, mely ugyanilyen egyéni pályázati rendszerben, ugyanezt a hozzáférést már 20 természetrajzi múzeum illetve botanikai kert részvételével biztosítja, melyek között a Magyar Természettudományi Múzeum is szerepelt.³⁴

A múzeum az egyetemi kutatás eredményeinek szélesebb közönséggel való megismertetésében is fontos szerepet játszhat.³⁵

A jelenlegi gyakorlat általános jellemzői, tehát egy-egy egyetem, illetve egy-egy egyetem néhány szakja és egy-egy múzeum között beszélhetünk állandó, rendszeres gyakorlati kapcsolatról (például muzeológus-, múzeumpedagógus-, művészeti képzésekben).

Vannak jó kezdeményezések, de nem általános a múzeumok egyetemi képzésekbe beépített használata. Állandó kapcsolat múzeum és egyetem között inkább speciális együttműködések révén jön létre.

3. A Kaposvári Egyetem és a múzeumok

Múzeumpedagógiai képzések a Kaposvár Egyetemen

A Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karán (jelenleg a Szakmódszertani Tanszék, korábban a Közművelődési-, majd Felnőttképzési Tanszék gondozásában) 2001-től folyik múzeumpedagógiai képzés 2010-ig a művelődésszervező, majd az andragógia szakhoz kapcsolódó öt tantárgyat magában foglaló Múzeumpedagógia modul, majd 2010-14 között szakirányú továbbképzési szak formájában is.

Az iskola és múzeum kapcsolatának erősödésére irányuló hazai törekvések hatására 2011-től a pedagógusképzéseinken is elindítottuk, egy féléves választható tantárgy keretében (Múzeumpedagógia), a múzeumpedagógia népszerűsítését, 2014 szeptemberétől pedig már tanúsítványt adó specializációként³⁶ is ismerkedhetnek hallgatóink a múzeumpedagógia módszereivel.

³³ Kemecsi, Lajos 2010. A múzeumi kiállítás tudományos háttere és megalapozottsága. in Bereczki, Ibolya – Sági, Ilona (szerk.): Kiállításrendezés A-Z-ig: az ötlettől a megvalósításig a közoktatás szolgálatában. Múzeumiskola 6. Szentendre : Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Képzési Központ 26-30. o.

³⁴ Tóth-Weiszburg, 2009. 88.o.

³⁵ Kemecsi, 2010. 26-30. o.

³⁶ A pedagógusképzések mellé kínált specializációink (például múzeumpedagógia, kreatív módszertani műhely...) a kötelezően összegyűjtendő 180 krediten kívüli, attól külön kezelendő tanulási lehetőséget kínálnak. Ingyenes, 2 féléves (intenzív) képzések, céljuk a személyes és szakmai fejlesztés, tanúsítvánnyal zárulnak (a diplomát kiegészítik). Bármennyi specializáció felvehető, elvégezhető (az anyaszak kötelezően teljesítendő kreditjeinek 10%-ig ingyenesen, azon túl a plusz kreditekért költségtérítéssel).

A pedagógusképzéseket kiegészítő múzeumpedagógia specializáció célja: a múzeumpedagógia – mint elméleti tudományág és gyakorlati diszciplína – fogalmának, feladatainak, nemzetközi vonatkozásainak, metodikájának megismertetése; a tanítási-nevelési folyamatban jól hasznosítható múzeumi lehetőségek, módszerek gyakorlati alkalmazásának elsajátítása; képessé tétel a nevelési-oktatási és muzeális intézmények közötti együttműködések megvalósítására, fenntartására; felkészítés múzeumpedagógiai foglalkozások tervezésére, szervezésére és irányítására. A képzés során a hallgatók elsajátítják azokat a kompetenciákat, melynek segítségével, új, korszerű múzeumi kommunikációt alakíthatnak ki. Megismerkednek a korszerű kommunikációs eszközök használatával a gyakorlatban – különös tekintettel a múzeumok egyik célcsoportjára, a gyerekekre, diákokra. A hallgatók megismerik a múzeum és az óvoda, iskola kapcsolatának lehetőségeit, előnyeit. Ötleteket kapnak arra, hogyan használják a múzeumot óvodán, iskolán kívüli tanulási színtérként. Megismerik a múzeumokban alkalmazható pedagógiai módszereket, s azok gyakorlati hasznosítását, a múzeumpedagógiai módszerek sokszínű, kreatívan alkalmazható és újító erejének, lehetőségeinek tárházát. Saját élményeken keresztül gazdagítják módszertani tudásukat és a múzeumi közeg adta lehetőségeket kihasználva, új megközelítésben értelmezik az elsajátított, valamint újonnan készített eszköztárukat, melyeket a későbbiekben kiterjesztve, a különböző tantárgyaik oktatásában is felhasználhatnak. Megtanulják érteni a kiállítás nyelvét, és megismernek olyan módszereket, melyekkel a gyerekekben is ki tudják alakítani azokat a készségeket és képességeket, melyek birtokában a múzeumi kiállítások értő látogatóivá válnak.

1-2. táblázat: Az oktatott tantárgyak félévenkénti bontásban

I. félév

Tantárgy	Óra / vizsgaforma	Kredit	Ajánlott félév
Múzeumi kommunikáció az oktatás szolgálatában	0/2 gyj5	3	5.
Múzeumpedagógia elméletben és gyakorlatban	1/1 k	3	5.
Múzeumpedagógiai módszerek és eszközfejlesztés	1/1 k	3	5.
Összesen	6	9	

II. félév

Tantárgy	Óra / vizsgaforma	Kredit	Ajánlott félév
Múzeumról, múzeumra	0/2 gyj5	3	6.
Múzeumpedagógiai gyakorlat	0/3 gyj5	3	6.
Összesen	5	6	

Forrás: Múzeumpedagógia specializáció mintatanterv

A Kaposvári Egyetem és a múzeum/ok kapcsolata a múzeumokban dolgozó szakemberképzés szempontjából fogható meg tehát legkönnyebben. Jónéhány múzeumi szakember (elsősorban múzeumpedagógus) került ki képzéseinkről (például a kaposvári Rippl-Rónai Megyei Hatókörű Városi Múzeumban, a Szennai Szabadtéri Néprajzi Múzeumban, a balatonszárszói József Attila Emlékházban jelenleg is egy-egy volt hallgatónk a múzeumpedagógus, de dolgozik volt hallgatónk a Szépművészeti Múzeumban, az ozorai Pipo Várkastélyban, a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeum és Közművelődési Központban, valamint a Dombóvári Helytörténeti Múzeumban is).

Együttműködés a múzeumokkal

A K. B. Galéria a Kaposvári Egyetem Művészeti Karának épületében 1996-tól működő Csokonai Galéria 2008-ban megnyílt jogutódja. A két kiállítótermes galéria kortárs hazai és nemzetközi képző-és iparművészeti kiállítások rendezésén túl a hallgatók, ERASMUS programban részt vevő vendéghallgatók munkáinak kiállítóhelye (félévi szakmai kipakolások, diploma-kiállítások, tehetséggondozás), továbbá szimpóziumok megrendezésére, valamint nem tanórához kapcsolódó szakmai előadások, közös nemzetközi projektek megrendezésére is lehetőséget nyújt.³⁷

A Rippl-Rónai Megyei Hatókörű Városi Múzeum régóta – együttműködési megállapodásban lefektetettek alapján – a Kaposvári Egyetem gyakorlati helye.

Kapcsolata a Pedagógiai Karral a legszorosabb, de a Művészeti Kar egy-egy oktatója is viszi órái kapcsán a hallgatókat múzeumba, és egy-egy múzeumi szakember például az Agrár- és Környezettudományi Kar képzéseire is beoktat.

Ami a jelenlegi gyakorlatot jellemzi a két intézmény (beleértve a Rippl-Rónai Múzeum igazgatása alá tartozó Rippl-Rónai Emlékház és Látogatóközpont, a Fekete István Látogatóközpont, a Szentjakabi Bencés Apátság és Romkert intézményeit is) együttműködése kapcsán (ami 2014-ben erősítve lett a Szennai Szabadtéri Néprajzi Múzeummal is):

1. Egy-egy oktató (nem általánosan jellemző), egy-egy szeminárium/előadás kapcsán, szemléltetésre, ismeretterjesztésre használja a múzeum kiállításait
2. Egy-egy múzeumi szakember beoktat az egyetem egy-egy képzésére
3. Bizonyos szakok esetében gyakorlati helyszín
4. Illetve pályázati partner (TIOP 1.2.2 [A Múzeumok iskolabarát fejlesztése és oktatási képzési szerepének infrastrukturális erősítése])

A Rippl-Rónai Múzeum és a Szennai Szabadtéri Néprajzi Múzeum mindenekelőtt a Pedagógiai Kar múzeumpedagógia képzéseinek gyakorlati bázisa.

Az együttműködésnek köszönhetően az oktatók és hallgatók használhatják a múzeum oktató- és foglalkoztató tereit, azok eszközkészletét, ingyenesen látogatják kiállításait.

A múzeumpedagógus hallgatók múzeumpedagógiai foglalkozások tartásával csoportokat szerveznek a múzeumnak, színesítik a múzeumpedagógiai kínálatot, miközben a gyakorlatban is kipróbálhatják az elméletben tanultakat.

³⁷ www.mk.ke.hu, (2015. 02.11.)

4. További lehetőségek – Hogyan tovább?

Hogyan/hol lehetne ezt a kapcsolatot erősíteni? Hol tud a múzeum partner lenni a felsőoktatásban? A válasz számos területen (tantárgyakhoz kapcsolva, közös kutatás-konferenciák, szakmai gyakorlat, oktatás...).

Ami problémát jelent/jelenthet, az az utazás és a finanszírozás (míg a pedagógusoknak például zöld utat ad a pedagógus igazolvány, egy egyetemi oktatónak nincs ilyen „joker” a kezében). Szakmai szempontból jellemző, hogy az állandó kiállítások többsége kevés teret enged, nem kapcsolható bármilyen tantárgyhoz. Így talán az időszaki kiállításoknál van a kulcs/itt lehetne jobban megfelelni a kitűzött igényeknek. Az oktatók részéről a következők fogalmazódtak meg:³⁸ legyen aktuális témájú, módszertanilag felkészült/átgondolt, újat/ újszerűt adó/mutató, illeszthető legyen a mai hallgatói igényekhez és társadalmi problémákra is reagáljon (például egészség, Life Long Learning).

Partner lehetne továbbá a múzeum: rendezvényeknél (konferencia helyszín, program...), intézményi kezdeményezéseknél (Felmerült ötlet: Szakkollégiumi munkába beillesztve, szakkollégiumi hallgatóknak tervezendő kiállításokhoz levéltári kutatómunka/anyaggyűjtés segítő a múzeumi munkát, miközben a hallgató megtanul kutatni) illetve pedagógusképzésekben módszertani gyakorlólóhelyként. A pedagógus szakokon a múzeum és iskola későbbi aktív partnerségének elengedhetetlen feltétele, hogy a múzeumpedagógia az oktatás része legyen. A többi szak és képzés esetében, fontos cél lenne a múzeumlátogatás megszerettetése.

Milyen a múzeum felsőfokon? Érdekes, aktuális, a hallgatók és oktatók aktuális érdeklődéséhez igazodó – igényeit követő, vonzó, újat – élményt adó és közösségteremtő intézmény.

Összegzés

A múzeumok és a felsőoktatás közötti együttműködés jelentős múltra nyúlik vissza. A kapcsolat erősítése, rendszeresítése, a 16+ korosztály (beleértve az egyetemi hallgatókat is), igazán hazánkban a 2013-as Országos Múzeumpedagógiai Évnyitón került célkeresztbe.

A tanulmány célja az egyetemek és múzeumok közötti együttműködés jelenlegi kezeletének rövid áttekintése, jó gyakorlatok bemutatásával, továbbá a Kaposvári Egyetem és a múzeumi szféra kapcsolatának ismertetése. A jelenlegi gyakorlat során (a szemléltetett példák alapján): egy-egy egyetem, illetve egy-egy egyetem néhány szakja és egy-egy múzeum között beszélhetünk állandó, rendszeres gyakorlati kapcsolatáról (például muzeológus-, múzeumpedagógus-, művészeti képzésekben).

Vannak jó kezdeményezések, de nem általános a múzeumok egyetemi képzésekbe beépített használata. Állandó kooperáció múzeum és egyetem között inkább speciális együttműködések révén jön létre.

A Kaposvári Egyetem és a múzeumok kapcsolata a Művészeti Kar Galériája (K. B. Galéria), a Pedagógiai Kar múzeumpedagógiai kurzusai révén a múzeumokban dolgozó szakember képzés szempontjából és a konkrét múzeumi együttműködések kapcsán mérhető legegyszerűbben.

³⁸ fókuszcsoporthoz interjú egyetemi oktatókkal (2013. 09. 09.)

A Kaposvári Egyetem szoros kapcsolatban van a Rippl-Rónai Megyei Hatókörű Városi Múzeummal és a Szennai Szabadtéri Néprajzi Múzeummal. Együttműködésük fő jellemzői: egy-egy oktató, egy-egy szeminárium/előadás kapcsán, szemléltetésre, ismeretterjesztésre használja a múzeum kiállításait; egy-egy múzeumi szakember beoktatja az egyetem egy-egy képzésére; bizonyos szakok esetében gyakorlati helyszín; illetve pályázati partner (TIOP 1.2.2 [A Múzeumok iskolabarát fejlesztése és oktatási képzési szerepének infrastrukturális erősítése]).

Hogyan/hol lehetne ezt a kapcsolatot erősíteni? Hol tud a múzeum partner lenni a felsőoktatásban? Szinte bárhol. Néhány ötlet: rendezvényeknél (konferencia helyszín, program...), intézményi kezdeményezéseknél (például: Szakkollégiumi munkába beillesztve), pedagógusképzésekben módszertani gyakorlóhelyként.

Felhasznált irodalom

- Káldi, Mária 2009. A magyar múzeumi közművelődés és múzeumpedagógia történetéről röviden. in Vásárhelyi, Tamás- Kárpáti, Andrea (szerk): *A múzeumi tanulás kézikönyve*. Budapest: MTTM, ELTE TTK Multimédiapedagógiai és Információtechnológiai Központ, 24-28.o.
- Kemecsi, Lajos 2010. A múzeumi kiállítás tudományos háttere és megalapozottsága. in Bereczki, Ibolya – Sághe, Ilona (szerk.): *Kiállításrendezés A-Z-ig: az ötlettől a megvalósításig a közoktatás szolgálatában*. MúzeumIskola 6. Szentendre: Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Képzési Központ 26-30. o.
- Koltai, Zsuzsa 2011. *A múzeumi kultúráközvetítés változó világa*. Iskolakultúra könyvek 41., Veszprém: Gondolat.
- Takács, Anett 2009. *Animáció – múzeumpedagógiai ismertek*. (oktatási segédlet) Kaposvár: Együd Árpád Művelődési Központ és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
- Takács, Anett 2012. Múzeumpedagógia a Kaposvári Egyetemen. in Takács, Anett Walter Imola (szerk.): *Múzeum és pedagógia < Múzeumpedagógia. Múzeumok nagyító alatt*. Tanulmányok a Kaposvári Egyetem múzeumpedagógiai konferenciájának előadásaiból. Kaposvár: KE PK, 7-12. o.
- Takács, Anett 2013 (A). A művészeti nevelés jó gyakorlatai hazai múzeumokban. Múzeumpedagógia a pedagógusok nélkülözhetetlen eszköztára. in *Gyermeknevelés*. 1. (2) 48-56.o.
- Takács, Anett 2013 (B). *Múzeum és egyetem. Múzeumok felsőfokon*. (előadás) Elhangzott: 11. Országos Múzeumpedagógiai Évnyitó (2013) - 16+ Célkeresztben a múzeumok. Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest, 2013. szeptember 30.
- Tóth, Erzsébet – Weiszbürg, Tamás 2009. A múzeumok szerepe a felsőoktatásban. Vásárhelyi, Tamás- Kárpáti, Andrea (szerk): *A múzeumi tanulás kézikönyve*. Budapest: MTTM, ELTE TTK Multimédiapedagógiai és Információtechnológiai Központ 86-89. o.
- Vásárhelyi, Tamás 2009. Múzeum és tanulás – egész életen át. in Vásárhelyi, Tamás- Kárpáti, Andrea (szerk): *A múzeumi tanulás kézikönyve*. Budapest: MTTM, ELTE TTK Multimédiapedagógiai és Információtechnológiai Központ, 81-82. o.

www.fitzmuseum.cam.uk: <http://www.fitzmuseum.cam.ac.uk/> (2015. január 27.)

www.maa.cam.ac.uk: <http://maa.cam.ac.uk/maa/> (2015. január 27.)

- [www.classics.cam.ac.uk: http://www.classics.cam.ac.uk/museum](http://www.classics.cam.ac.uk/museum) (2015. január 27.)
- [www.kettlesyard.co.uk: http://www.kettlesyard.co.uk](http://www.kettlesyard.co.uk) (2015. január 27.)
- [www.museum.zoo.cam.ac.uk: http://www.museum.zoo.cam.ac.uk/collections.archives/collections](http://www.museum.zoo.cam.ac.uk/collections.archives/collections) (2015. január 27.)
- [www.hps.cam.ac.uk: http://www.hps.cam.ac.uk/whipple/](http://www.hps.cam.ac.uk/whipple/) (2015. január 27.)
- [www.sedgwickmuseum.org: http://www.sedgwickmuseum.org](http://www.sedgwickmuseum.org) (2015. január 27.)
- [www.spri.cam.ac.uk: http://www.spri.cam.ac.uk](http://www.spri.cam.ac.uk) (2015. január 27.)
- [www.szie.hu: https://szie.hu/kultura/gepmuzeum](https://szie.hu/kultura/gepmuzeum) (2015. január 18.)
- [www.unideb.hu: https://portal.agr.unideb.hu/szolgáltatások/muzeum/index](https://portal.agr.unideb.hu/szolgáltatások/muzeum/index) (2015. január 18.)
- [www.lfze.hu: http://lfze.hu/liszi-ferenc-emlekmuzeum-es-kutatokozpont](http://lfze.hu/liszi-ferenc-emlekmuzeum-es-kutatokozpont) (2015. január 18.)
- [www.felvi.hu: http://www.felvi.hu/felveteli/egyetemek_foiskolak/intezmenyoldalak/meghirdetes.php?meg_id=3022](http://www.felvi.hu/felveteli/egyetemek_foiskolak/intezmenyoldalak/meghirdetes.php?meg_id=3022) (2015. január 25.)
- [www.felvi.hu: http://www.felvi.hu/felveteli/szakok_kezesek](http://www.felvi.hu/felveteli/szakok_kezesek) (2015. január 25.)
- [www.felvi.hu: http://www.felvi.hu/felveteli/szakok_kezesek](http://www.felvi.hu/felveteli/szakok_kezesek) (2015. január 25.)
- [www.mke.hu: http://www.mke.hu/info/restaurator.php](http://www.mke.hu/info/restaurator.php) (2015. január 25.)
- [www.felvi.hu: http://www.felvi.hu/felveteli/szakok_kezesek/szakleirasok/szakleirasok/index.php/szakleirasok/szakleiras_konkret?szak_id=102&kepzes=a](http://www.felvi.hu/felveteli/szakok_kezesek/szakleirasok/szakleirasok/index.php/szakleirasok/szakleiras_konkret?szak_id=102&kepzes=a) (2015. január 25.)
- [www.uni-miskolc.hu: Url: www.uni-miskolc.hu/~btmtt/muzeologia-szakirany-tanterv.rtf](http://www.uni-miskolc.hu/~btmtt/muzeologia-szakirany-tanterv.rtf) (2015. január 25.)
- [www.felvi.hu: http://www.felvi.hu/felveteli/egyetemek_foiskolak/intezmenyoldalak/szakiranyu.php?smeg_id=1561](http://www.felvi.hu/felveteli/egyetemek_foiskolak/intezmenyoldalak/szakiranyu.php?smeg_id=1561) (2015. január 25.)
- [www.felvi.hu: http://www.felvi.hu/felveteli/egyetemek_foiskolak/intezmenyoldalak/szakiranyu.php?smeg_id=445](http://www.felvi.hu/felveteli/egyetemek_foiskolak/intezmenyoldalak/szakiranyu.php?smeg_id=445) (2015. január 25.)
- [www.felvi.hu: http://www.felvi.hu/felveteli/egyetemek_foiskolak/intezmenyoldalak/szakiranyu.php?smeg_id=1135](http://www.felvi.hu/felveteli/egyetemek_foiskolak/intezmenyoldalak/szakiranyu.php?smeg_id=1135) (2015. január 25.)
- [www.felvi.hu: http://www.felvi.hu/felveteli/egyetemek_foiskolak/intezmenyoldalak/szakiranyu.php?smeg_id=590](http://www.felvi.hu/felveteli/egyetemek_foiskolak/intezmenyoldalak/szakiranyu.php?smeg_id=590) (2015. január 25.)
- [www.mokk.skanzen.hu: http://www.mokk.skanzen.hu/11-orzagos-muzeumpedagogiai-evnyito-2013.html](http://www.mokk.skanzen.hu/11-orzagos-muzeumpedagogiai-evnyito-2013.html) (2015. január 18.)
- [www.imm.hu: http://www.imm.hu/hu/contents/169,egy%c3%bcttm%c5%b1k%c3%b6d%c3%a9sek+a+kort%c3%a1rs+iparm%c5%b1v%c3%a9szet+ter%c3%bcler%c3%a9n](http://www.imm.hu/hu/contents/169,egy%c3%bcttm%c5%b1k%c3%b6d%c3%a9sek+a+kort%c3%a1rs+iparm%c5%b1v%c3%a9szet+ter%c3%bcler%c3%a9n) (2015. január 18.)
- www.mk.ke.hu (2015. február 11.)